

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że S. W. nie podlega od 6 lipca 2015 r. ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w dniu 6 lipca 2015 r. strony zawarły umowę, której nadały nazwę umowy o pracę i mocą której S. W. powierzono obowiązki dyrektora handlowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 3.924 zł, a już od dnia 20 października 2015 r. ubezpieczona stała się niezdolna do pracy. S. W. wystawiono zwolnienie lekarskie za okres od 20 października 2015 r. do 10 kwietnia 2016 r.

W ocenie organu rentowego, S. W. została zatrudniona na specjalnie utworzonym stanowisku pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że w okresach niezdolności S. W. do pracy, powierzone jej obowiązki były wykonywane przez A. S. (która zajmowała się tymi czynnościami także przed zatrudnieniem S. W.). Co również istotne, na miejsce S. W. nie został zatrudniony żaden pracownik (przed zatrudnieniem S. W. płatnik nie zatrudnił osób na stanowisku dyrektora handlowego). Płatnik składek nie miał faktycznej potrzeby zatrudnienia pracownika na stanowisku, na którym została zatrudniona S. W.. Organ rentowy wskazał, że S. W. nie przedstawiono pisemnego zakresu obowiązków (zakres obowiązków ustalono w formie ustnej) oraz że oprócz dokumentacji kadrowo – płacowej, przedłożono jedynie kilka dokumentów tj. akt notarialny umowy sprzedaży z dnia 9 lipca 2015 r., akt notarialny umowy sprzedaży z dnia 25 września 2015 r., umowę pośrednictwa zbycia z dnia 27 sierpnia 2015 r. i umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości z dnia 18 września 2015 r. Organ rentowy podniósł, że S. W. jest żoną prezesa spółki K. (...) oraz że przed zatrudnieniem w spółce była jej pełnomocnikiem i w jej imieniu nabywała nieruchomości. Tym samym na podstawie art.83§1 k.c. w związku z art.300 k.p. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że umowa o pracę zawarta między (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. a S. W., jako zawarta dla pozorów, jest nieważna i od 6 lipca 2015 r. S. W. nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł..

Płatnik wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i stwierdzenie, że S. W. podlega od 6 lipca 2015 r. obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W uzasadnieniu odwołania skarżący wskazał, że S. W. przed okresem zatrudnienia była pełnomocnikiem spółki i w momencie podejmowania zatrudnienia знаła specyfikę działalności firmy. Spółka zajmuje się obrotem nieruchomościami, polegającym na wyszukiwaniu na rynku, a przede wszystkim na licytacjach komorniczych tanich nieruchomości i ich ponownym wprowadzaniu na rynek. Każdą transakcję poprzedza wiele czynności (m.in. czynności poszukiwawcze, ustalanie stanu prawnego nieruchomości). Obowiązki pracownicze wykonywane przez S. W. sprowadzały się do wyszukiwania nieruchomości na wolnym rynku, negocjacji cenowych, zakupu oraz sprzedaży nieruchomości, przygotowania dokumentów do sprzedaży nieruchomości, podpisywania umów przedwstępnych i umów przyrzeczonych. Odwołujący podniósł także, iż spółka od chwili założenia osiąga dodatni wynik finansowy i nie jest zadłużona. W związku z faktem, iż prezes zarządu spółki jest zatrudniony w innej firmie i jego praca wiąże się z częstymi wyjazdami, spółka miała uzasadnioną potrzebę zatrudnienia S. W.. Skarżący wskazał, że w momencie zatrudniania ubezpieczonej, jedyną osobą zatrudnioną w spółce była A. S. (wiceprezes), która pozostawała na urlopie macierzyńskim.

W ocenie odwołującego, zaskarżona decyzja oparta jest na wadliwie i powierzchownie zebranych materiałach dowodowych oraz błędnej wykładni prawa i z tego względu powinna ulec zmianie.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła również ubezpieczona S. W..

Wniosła o zmianę i decyzji i stwierdzenie, że podlega od 6 lipca 2015 r. obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł..

Ubezpieczona wskazała, że organ rentowy oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy nie odniósł się do specyfiki działalności gospodarczej jaką prowadziła spółka. Podniosła, że aktywnie uczestniczyła w procesie nabywania nieruchomości przez firmę płatnika, uczestniczyła w licytacjach komorniczych, a jej praca dawała finalny efekt w postaci zawarcia umowy sprzedaży lub kupna lokalu, po wykonaniu szeregu rozciągniętych w czasie czynności (uzyskaniu niezbędnych dokumentów czy też zaświadczeń). W ocenie skarżącej, nieuzasadnionym jest również twierdzenie, że jej zatrudnienie nastąpiło na krótko przed powstaniem niezdolności do pracy w związku z ciążą i wywodzenie na tej podstawie pozorności zatrudnienia. Ubezpieczona podała, że nie została zatrudniona będąc w ciąży i nie działała ze świadomością, że będzie zmuszona korzystać ze zwolnienia lekarskiego, tym bardziej, że jej pierwsza absencja w październiku 2015 r. wynikała z choroby związanej z kręgosłupem. Nie miała wtedy żadnej wiedzy, że jest w początkowej fazie ciąży, która następnie okazała się zagrożoną ciążą bliźniaczą.

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik organu rentowego wniósł o ich oddalenie.

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2016 r. Sąd zarządził połączenie sprawy o sygnaturze akt VIII U 1301/16 ze sprawą o sygnaturze akt VIII U 1300/16 w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz zarządził ich prowadzenie pod sygnaturą VIII U 1300/16. (postanowienie k.82 akt o sygn. VIII U 1301/16)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek K. (...) prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wspólnikami spółki są: A. W. posiadający 75 udziałów o łącznej wartości 75.000 zł i pełniący jednocześnie funkcję prezesa zarządu spółki oraz A. S. posiadająca 75 udziałów o łącznej wartości 75.000 zł i pełniąca jednocześnie funkcję wiceprezesa zarządu spółki. Głównym przedmiotem działalności spółki jest obrót nieruchomościami.

(okoliczności bezsporne)

Ubezpieczona S. W. ma wykształcenie średnie. Ubezpieczona pozostaje w związku małżeńskim z A. W..

Od 2012 r. ubezpieczona nie była aktywna zawodowo, gdyż zajmowała się wychowywaniem dziecka.

(okoliczności bezsporne)

W okresie od 19 czerwca 2012 r. do 29 stycznia 2013 r. i od 28 października 2014 r. do 5 lipca 2015 r. ubezpieczona była zarejestrowana jako osoba bezrobotna.

(okoliczność bezsporna)

W dniach 24 oraz 25 czerwca 2015 r. A. W. oraz A. S., w imieniu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udzielili S. W. pełnomocnictw do nabycia w drodze postępowania egzekucyjnego, w imieniu reprezentowanej przez nich spółki i na jej rzecz, lokali mieszkalnych stanowiących odrębne nieruchomości, które zostały wymienione w treści pełnomocnictwa.

Pełnomocnictwo to obejmowało także:

- reprezentowanie spółki przed wszelkimi sądami, urzędami, organami administracji rządowej i samorządowej oraz innymi osobami prawnymi, a także osobami fizycznymi w związku z nabywaniem nieruchomości,
- składanie, odbiór i podpisywanie wszelkich pism, podań, wniosków, orzeczeń, postanowień, zażaleń, decyzji, skarg, próśb związanych z nabywaniem nieruchomości,

- wszystkie inne czynności niezbędne i konieczne do wykonania pełnomocnictwa.

Pełnomocnictwo z dnia 24 czerwca 2015 r. obejmowało również sprzedaż spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...) zlokalizowanego przy ul. (...) w Ł.

(akt notarialny k.10 – 12 oraz akt notarialny k.13 – 16 akt o sygn. VIII U 1301/16)

Zarówno A. S. jak i A. W. nie mogli uczestniczyć w czynnościach objętych pełnomocnictwem udzielonym ubezpieczonej. A. S. w związku z urodzeniem dziecka w dniu 5 lutego 2015 r. przebywała na urlopie macierzyńskim a A. W. z uwagi na wykonywanie obowiązków zawodowych kierowcy (w związku z zatrudnieniem w firmie (...) S.A.) przebywał w trasie przez 3 tygodnie w miesiącu.

(zeznania A. S. min.01:29:15-01:30:49 w zw. z min.00:18:00 – 00:52:30 oraz zeznania A. W. min.01:30:49-01:31:30 w zw. z min 00:52:46-01:15:16 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

W ramach udzielonego pełnomocnictwa S. W. zajmowała się nabywaniem mieszkań w drodze licytacji sądowej, sprzedażą mieszkań, poszukiwaniem klientów, a także podpisywaniem umów pośrednictwa z biurami nieruchomości.

(zeznania S. W. min.01:31:30-01:32:49 w zw. z min.00:03:22-00:18:00 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

Płatnik znalazł klienta na oferowane mieszkanie i potrzebował pracownika, który przeprowadziłby transakcję (mieszkanie sprzedano na początku lipca). A. S. zamierzała przerwać urlop macierzyński i z tej przyczyny spółka zdecydowała o udzieleniu ubezpieczonej pełnomocnictwa, zamiast zawarcia z nią umowy o pracę. Ponieważ mąż A. S. zawarł umowę na dalszy okres A. S. postanowiła kontynuować urlop macierzyński.

Ubezpieczona nie chciała kontynuować współpracy na dotychczasowych zasadach (czuła się pokrzywdzona, że zastępuje męża nieodpłatnie) i A. S. wraz z A. W. uznali, że umowa o pracę będzie właściwą formą zatrudnienia ubezpieczonej.

(zeznania A. S. min.01:29:15 – 01:30:49 w zw. z min.00:18:00 – 00:52:30 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

A. W. i A. S. uznali, że zatrudnienie zaufanej osoby jaką była ubezpieczona, będzie korzystne dla spółki (ubezpieczona chciała również dysponować własnymi środkami finansowymi).

(zeznania A. W. min.01:30:49-01:31:30 w zw. z min 00:52:46-01:15:16 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

W dniu 6 lipca 2015 r. pomiędzy (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością a S. W. została zawarta umowa o pracę na czas nieokreślony od 6 lipca 2015 r. W treści umowy wskazano, że S. W. będzie świadczyć pracę na stanowisku dyrektora handlowego z wynagrodzeniem w wysokości 3.924 zł w pełnym wymiarze czasu pracy. Miejsce świadczenia pracy zostało określone jako (...)

(umowa o pracę k.48 akt ZUS)

W dniu 18 sierpnia 2015 r. ubezpieczona otrzymała zaświadczenie o braku przeciwwskazań do wykonywania przez ubezpieczoną pracy na stanowisku dyrektora handlowego.

(zaświadczenie lekarskie k.43 akt ZUS)

W dniach do 26 do 27 sierpnia 2015 r. S. W. odbyła szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

(zaświadczenie k.41 – 42 akt ZUS)

Po zawarciu umowy o pracę ubezpieczona wykonywała czynności tożsame z czynnościami wykonywanymi dotychczas w ramach udzielonych jej pełnomocnictw (miała kontynuować rozpoczęte zadania, także przez A. S.).

Ubezpieczona nie otrzymała pisemnego zakresu obowiązków pracowniczych. Nie wykonywała również stale określonych czynności. Ubezpieczona nie rozpoczynała pracy w biurze. Ubezpieczona nie miała stałych godzin pracy, nie informowała pracodawcy o rozpoczęciu czy też zakończeniu pracy. Spółka nie sporządzała raportów dotyczących czasu pracy ubezpieczonej. Ubezpieczona kontaktowała się z A. S. telefonicznie.

(zeznania S. W. min.01:31:30-01:32:49 w zw. z min.00:03:22-00:18:00 oraz zeznania A. S. min.01:29:15-01:30:49 w zw. z min.00:18:00-00:52:30 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

Oprócz obsługi klientów ubezpieczona zajmowała się także załatwianiem formalności w biurach nieruchomości oraz urzędach. Ubezpieczona korzystała z samochodu należącego do jej męża A. W., który ponosił koszt zakupu paliwa.

Ubezpieczona nie dysponowała służbowym telefonem, a w ogłoszeniach umieszczano numer jej prywatnego telefonu.

Ubezpieczona samodzielnie podejmowała decyzje, mogła obniżyć cenę oferowanego mieszkania do ustalonego wcześniej poziomu. Specyfika działalności spółki sprawiała, że większość obowiązków ubezpieczona wykonywała poza siedzibą biura firmy oraz że nie wykonywała ona identycznych obowiązków pracowniczych każdego dnia (stosownie do okoliczności ubezpieczona zajmowała się obsługą klientów, bądź też załatwiała formalności w urzędach).

Ubezpieczona zajmowała się także wyszukiwaniem mieszkań na stronach internetowych, przy czym czynności tych dokonywała we własnym domu, korzystając z własnego komputera z dostępem do Internetu.

(zeznania A. S. min.01:29:15-01:30:49 w zw. z min.00:18:00-00:52:30 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

A. W. nie sprawdzał na czym polegały codzienne czynności wykonywane przez ubezpieczoną, gdyż liczył się dla niego efekt końcowy jej pracy.

(zeznania A. W. min.01:30:49-01:31:30 w zw. z min 00:52:46 01:15:16 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

W dniu 9 lipca 2015 r. ubezpieczona jako pełnomocnik (...) sp. z o.o. zawarła w jej imieniu (na podstawie udzielonego jej w dniu 24 czerwca 2015 r. pełnomocnictwa) umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...) zlokalizowanego przy ul. (...) w Ł..

(akt notarialny k. 23 – 29 akt o sygn. VIII U 1301/16)

W dniu 10 lipca 2015 r. S. W. jako pełnomocnik (...) sp. z o. o. zawarła z firmą (...) dom sp. z o.o. umowę pośrednictwa w sprzedaży/wynajmie nieruchomości.

(umowa k.9 akt o sygn. VIII U 1301/16)

W dniu 27 sierpnia 2015 r. S. W. zawarła z firmą (...) umowę pośrednictwa zbycia.

(umowa k. 7 – 8 akt o sygn. VIII U 1301/16)

W dniu 25 września 2015 r. ubezpieczona jako pełnomocnik (...) sp. z ograniczoną odpowiedzialnością zawarła w jej imieniu (na podstawie udzielonego jej w dniu 24 czerwca 2015 r. pełnomocnictwa) umowę sprzedaży.

(akt notarialny 17 – 22 akt o sygn. VIII U 1301/16)

S. W. podpisywała listy obecności w pracy.

(listy obecności k.22 – 27 akt ZUS)

Wynagrodzenie należne ubezpieczonej było jej wypłacane w formie gotówkowej.

(zeznania A. W. min.01:30:49 – 01:31:30 w zw. z min 00:52:46 – 01:15:16 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54, dowody wypłaty k.76-80)

Ubezpieczona stała się niezdolna do pracy w dniu 20 października 2015 r.

(okoliczność bezsporna)

Podczas nieobecności ubezpieczonej w pracy, spółka nie zatrudniła pracownika w jej miejsce, gdyż A. S. zamierzała powrócić do pracy z dniem 1 lutego 2016 r. spółka uznała, że przez dwa miesiące nie ma potrzeby zatrudniania pracownika.

(zeznania A. S. min.01:29:15 – 01:30:49 w zw. z min.00:18:00 – 00:52:30 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r. , płyta CD k.54)

A. S. przebywała na urlopie macierzyńskim do lutego 2016 r., po czym powróciła do wykonywania obowiązków zawodowych w spółce. A. S. jest zatrudniona w ww. spółce na podstawie umowy o pracę, a jej wynagrodzenie wynosi 7.000 zł.

(zeznania A. S. min.01:29:15-01:30:49 w zw. z min.00:18:00 – 00:52:30 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r. , płyta CD k.54)

Pierwsze pełnomocnictwo do reprezentowania spółki zostało udzielone ubezpieczonej w dniu 9 października 2014 r., a kolejne w dniach: 18 listopada 2014 r., 24 listopada 2014 r. oraz 2 stycznia 2015 r. Udzielane pełnomocnictwa miały służyć kontynuowaniu działalności przez płatnika (A. S. przebywała wówczas na zwolnieniu lekarskim, a A. W. przebywał za granicą).

(zeznania A. S. min.01:29:15-01:30:49 w zw. z min.00:18:00-00:52:30 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54, akt notarialny k.42-44, akt notarialny k.45-47, akt notarialny k.48-52 oraz akt notarialny k.53-57 akt o sygn. VIII U 1301)

Na podstawie powyższych pełnomocnictw, w okresie od grudnia 2014 r. do kwietnia 2015 r., S. W. jako pełnomocnik (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. zawierała z firmami zajmującymi się pośrednictwem sprzedaży nieruchomości umowy pośrednictwa sprzedaży nieruchomości.

(umowy k.58-77 odwrót akt o sygn. VIII U 1301/16)

Na podstawie umów z dnia 17 grudnia 2014 r., 18 stycznia 2015 r., 19 stycznia 2015 r., 20 lutego 2015 r., 10 kwietnia 2015 r. ubezpieczona zajmowała się pośrednictwem sprzedaży nieruchomości. Ubezpieczona zawierając te umowy nie reprezentowała spółki (...).

(umowy – k.58-59, k.63-73, k.76-77 akt VIII U 1301/16)

W jednej umowie pośrednictwa z dnia 19 stycznia 2015 r. i z dnia 11 marca 2015 r. ubezpieczona reprezentowała spółkę (...).

(umowa – k.60-62, k.74 akt VIII U 1301/16)

Spółka (...). sprzedaje od 4 do 5 mieszkań rocznie.

(zeznania A. W. min.01:30:49-01:31:30 w zw. z min 00:52:46-01:15:16 protokołu rozprawy z dnia 11 stycznia 2017 r., płyta CD k.54)

Przychody spółki w 2015 r. wyniosły 628.008,92 zł.

(zestawienie k.41 akt sygn. VIII U 1301/16)

Spółka wynajęła lokal w Ł. przy ul. (...) od dnia 4 stycznia 2016 r.

(umowa – k.7 akt ZUS)

W 2015 roku ubezpieczona leczyła się z powodu zespołu bólowego kręgosłupa szyjnego. W karcie informacyjnej ze szpitala z dnia 27 kwietnia 2015 r. wynika, iż trzy miesiące wcześniej ubezpieczona doznała urazu barku prawego w wyniku upadku. Ubezpieczona nie została przyjęta do szpitala w dniu 27 kwietnia 2015 r. z powodu braku podstaw do hospitalizacji. Zlecono ubezpieczonej dalszą opiekę w poradni rehabilitacyjnej i neurologicznej. 12 maja 2015 r. ubezpieczona zgłosiła się do szpitala z powodu skręcenia i naderwania odcinka szyjnego kręgosłupa, również nie została przyjęta do szpitala z powodu braku podstaw do hospitalizacji z zaleceniem dalszego leczenia w poradni ortopedycznej i neurologicznej. Wizyty w tych poradniach ubezpieczona miała 2 czerwca 2015 r.

Z powodu bólu kręgosłupa szyjnego ubezpieczona zgłosiła się do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w następujących dniach: 2 grudnia 2014 r., 11 kwietnia 2015 r., 27 kwietnia 2015 r., 11 maja 2015 r. i 20 maja 2015 r., 20 października 2015 r. Lekarz pierwszego kontaktu wystawił ubezpieczonej zwolnienie lekarskie z powodu chorób o symbolu M54 (wg kwalifikacji chorób (...)) na okres od 20 października do 3 listopada 2015 r.

(dokumentacja medyczna – k.89, k.103)

Podczas badania w dniu 12 listopada 2015 r. stwierdzono u ubezpieczonej 7,7 tydzień ciąży.

(karta ciąży k.33 – 38)

Ubezpieczona była niezdolna do pracy nieprzerwanie do dnia porodu. W dniu 22 czerwca 2016 roku ubezpieczona urodziła bliźniaki.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w dokumentacji organu rentowego oraz aktach sprawy, a także w oparciu o dokumentację osobową ubezpieczonej. Żadna ze stron postępowania nie kwestionowała powyższych dokumentów pod względem autentyczności, ani treści merytorycznej.

Sąd nie dał wiary złożonym w sprawie przez ubezpieczoną oraz A. S. i A. W. zeznaniom, w zakresie, w jakim twierdzili, że zgodnym zamiarem stron było zawarcie umowy o pracę w dniu 6 lipca 2015 r. Podkreślić należy, że ze złożonych zeznań nie wynika, aby w okresie pomiędzy udzieleniem ubezpieczonej pełnomocnictwa w dniu 25 czerwca 2015 r., a dniem zawarcia umowy o pracę, zaistniały okoliczności, które uzasadniałyby ujęcie dotychczasowej współpracy między stronami w formie umowy o pracę. Wprawdzie A. S. wskazywała, że główną przyczyną zawarcia umowy o pracę była konieczność sprzedaży przez spółkę mieszkania, w ramach prowadzonej działalności, ale nie zwróciła uwagi, że w dacie zawierania spornej umowy o pracę, ubezpieczona dysponowała stosownym pełnomocnictwem w tym zakresie. Po stronie spółki nie zaistniała zatem realna potrzeba zawarcia umowy o pracę, a jej interesy był należycie zabezpieczone.

Ze złożonych w niniejszej sprawie zeznań członków zarządu spółki jak i ubezpieczonej wynika także, iż pomimo zawarcia umowy o pracę, nie zmienił się zarówno charakter jak i zakres czynności dotychczas wykonywanych przez ubezpieczoną w związku z udzielonymi jej pełnomocnictwami.

Oceniając zeznania stron można skonstatować, że są one zgodne co tych okoliczności, które mają wskazywać, że praca była świadczona na podstawie umowy o pracę – czyli że praca była świadczona pod kierownictwem i pod nadzorem pracodawcy, za wynagrodzeniem. Strony nie zauważają jednak, że o wykonywaniu pracy na podstawie stosunku pracy nie świadczy tylko wykonywanie pracy podporządkowanej. Jest to oczywiście jeden z warunków wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę, ale nie jedyny. Co do innych okoliczności – czasu pracy, zakresu zadań, miejsca świadczenia pracy zeznania stron są niespójne i tym samym niewiarygodne, co również nie pozwala na uznanie zeznań stron w zakresie wykonywania pracy podporządkowanej i pod kierownictwem za odpowiadające prawdzie.

Podkreślić także należy, że złożone przez A. W. zeznania co do godzin oraz miejsca świadczenia przez ubezpieczoną pracy różnią się zasadniczo od zeznań złożonych przez ubezpieczoną oraz A. S.. O ile z zeznań A. W. wynika, że ubezpieczona świadczyła pracę w godzinach od 8:00 do 16:00, o tyle z pozostałych złożonych w niniejszej sprawie zeznań wynika, że czas pracy ubezpieczonej nie był stały, gdyż niejednokrotnie spotykała się ona z klientami w godzinach popołudniowych i wieczornych.

Dodatkowo należy wskazać, iż treść zeznań A. W. w toku postępowania przed organem rentowy pozostaje w sprzeczności z zeznaniami złożonymi na rozprawie. Przed organem rentowy A. W. zeznał, że A. S. nie jest w stanie potwierdzić okresu zatrudnienia ubezpieczonej ponieważ w tym czasie przebywała na zwolnieniu lekarskim. Natomiast z zeznań złożonych przez A. S. i ubezpieczoną przed Sądem wynika, iż A. S. nie tylko miała wiedzę o zatrudnieniu ubezpieczonej ale także wydawała jej na bieżąco polecenia pozostając w stałym kontakcie z pracownikiem. Na potwierdzenie tych twierdzeń nie zostały złożone żadne dowody. Obecnie złożone zeznania o wydawaniu ubezpieczonej poleceń związanych z pracą, bieżącego nadzoru nad jej pracą w świetle odmiennych zeznań A. W. złożonych przed organem rentowym mają na celu uprawdopodobnienie, że ubezpieczona faktycznie wykonywała pracę. Zeznania ubezpieczonej, jej męża będącego prezesem zarządu spółki oraz drugiego z członków zarządu, jako osób bezpośrednio zainteresowanych rozstrzygnięciem sprawy na korzyść ubezpieczonej nie mogą stanowić jedynego dowodu na wykonywanie przez ubezpieczoną pracy na podstawie umowy o pracę.

Nie zasługują na wiarę zeznania ubezpieczonej, że część prac wykonywała w biurze przy ul. (...), które spółka wynajmowała od księgowej. Okoliczność ta nie została potwierdzona innymi dowodami. Z ustaleń Sądu wynika, iż umowę najmu lokalu spółka zawarła w styczniu 2016 r. i był to lokal przy ul. (...) w Ł.

Zeznania ubezpieczonej i A. W. co dotyczące korzystania przez ubezpieczoną z komputera są sprzeczne. Ubezpieczona zeznała, że w pracy używała prywatnego komputera, zaś A. W., że korzystała z komputera służbowego, który znajdował się w biurze przy ul. (...). W dalszej części zeznań A. W. podał, że spółka jest właścicielem komputera od marca bądź kwietnia 2016 r. Natomiast A. S. zeznała, że ubezpieczona wyszukiwała mieszkania na stronach internetowych i że czynności te wykonywała w domu i że sporadycznie podjeżdżała do lokalu przy ul. (...).

Pracodawca nie przedstawił żadnych dokumentów na potwierdzenie wykonywania przez ubezpieczoną pracy. Zdaniem Sądu po ponad czteromiesięcznej pracy ubezpieczonej na stanowisku dyrektora handlowego powinny pozostać udokumentowane ślady jej aktywności zawodowej.

Sąd oddalił wnioski pełnomocnika organu rentowego: o zwrócenie się do kancelarii notarialnych o nadesłanie aktów notarialnych, które zawierała ubezpieczona na okoliczność czy ubezpieczona wykonywała te czynności wcześniej, o zwrócenie się do placówek medycznych w których leczyła się ubezpieczona o wskazanie godziny wizyt lekarskich, o zwrócenie się do NFZ o nadesłanie podmiotów które wystawiły recepty ubezpieczonej, jako niezasadne i zamierzające do przedłużenia postępowania. W ocenie Sądu okoliczności, które miałyby być ustalone na podstawie powyższych dokumentów, nie mają znaczenia dla oceny czy ubezpieczona świadczyła pracę w reżimie umowy o pracę.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania jako niezasadne podlegały oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 roku, poz.963) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art.22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych.

Stosunek pracy wyróżnia się:

- 1) koniecznością osobistego wykonania pracy,
- 2) podporządkowaniem pracownika pracodawcy,
- 3) wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy
- 4) i na jego ryzyko,
- 5) odpłatnością pracy.

W razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987). Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdzono, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Nawiązanie umowy o pracę może bowiem wynikać z czynności faktycznych wyrażających się z jednej strony zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju

na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

Spór w niniejszej sprawie sprowadza się do ustalenia, czy S. W. świadczyła pracę na rzecz płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., czy też strony zawarły kwestionowaną umowę o pracę wyłącznie w celu wyłudzenia świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc dla pozorów.

W ocenie Sądu analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczona nie wykonywała pracy na rzecz ww. płatnika na podstawie umowy o pracę.

Przede wszystkim, w ramach wykonywania przez ubezpieczoną czynności, nie występował element podporządkowania pracowniczego.

Kształt podporządkowania pracownika może być różny, m.in. w zależności od pełnionej funkcji lub zajmowanego stanowiska. Najbardziej charakterystyczny aspekt podporządkowania określa art.100 k.p., wskazując na obowiązek pracownika stosowania się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy. Wobec braku pisemnego zakresu obowiązków nie można stwierdzić jakie obowiązki pracownicze powierzono ubezpieczonej i czy wykonywała je zgodnie z umową. Co więcej, ze zgromadzonego materiału wynika, że pomimo zawarcia umowy o pracę, ubezpieczona wykonywała tożsame obowiązki z obowiązkami wykonywanymi na podstawie udzielonych jej wcześniejszych pełnomocnictw, a czynności wykonywane w ramach umowy o pracę sprowadzały się m.in. do kontynuowania rozpoczętych wcześniej zadań.

Twierdzenia ubezpieczonej i A. S., że ubezpieczona pozostawała w stałym kontakcie telefonicznym z A. S. bądź A. W., którzy w ten sposób, wydawali jej polecenia służbowe nie znalazły potwierdzenia w zebranym w sprawie materiale dowodowym. Z ustaleń Sądu wynika, że ubezpieczona była samodzielna w wykonywaniu pracy, sama mogła podjąć decyzję co do zmiany ceny nieruchomości. Podkreślić należy, że ubezpieczona wykonywała pracę samodzielnie, w dowolnym miejscu, nikt nie kontrolował jej pracy (pracodawca nie sprawdzał na czym polegały codzienne czynności pracownicze wykonywane przez ubezpieczoną).

Pracodawca nie przekazał ubezpieczonej narzędzi do wykonywania pracy - ubezpieczona korzystała z własnego laptopa z podłączeniem do Internetu oraz telefonu. Numer ten był również wskazywany w ogłoszeniach.

W wykonywaniu umowy nie występuje element podporządkowania co do czasu pracy. Ubezpieczona nie informowała pracodawcy ani o rozpoczęciu ani o zakończeniu pracy. Pracodawca nie prowadził również ewidencji czasu pracy.

(...) zatrudnionych w podstawowym czasie pracy obowiązuje ta sama norma czasu pracy określona w art.129§1 k.p. (8 godzin na dobę i przeciętnie 40 godzin tygodniowo w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy w przyjętym okresie rozliczeniowym), pracownicy są zobowiązani do wykonywania pracy określonego rodzaju, który powinien wynikać z umowy o pracę i są rozliczani z wykonania pracy pod kątem starannego działania. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że ubezpieczona nie miała określonych godzin pracy. Nie można tym samym ustalić, również czy ubezpieczona pracę świadczyła w pełnym wymiarze czasu pracy.

Ubezpieczona z uwagi na zajmowane stanowisko – dyrektora handlowego mogła mieć pewną samodzielność w wykonywaniu zadań czy też określeniu czasu pracy, niemniej jednak strony w zawartej umowie o pracę nie określiły innego czasu pracy niż wynikający z art.129§1 k.p.

Z zeznań A. W. wynika, iż dla pracodawcy liczył się efekt końcowy pracy ubezpieczonej, a nie podejmowane przez nią poszczególne czynności składające się końcowy rezultat. Takie ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego nie jest charakterystyczne dla umowy o pracę (która jest umową starannego działania), tylko dla umów cywilnoprawnych.

Nadto zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje, aby u płatnika składek zaistniała realna potrzeba zatrudnienia pracownika na stanowisku dyrektora handlowego. Oczywiście w niniejszym postępowaniu nie jest rolą ani organu rentowego ani Sądu oceniać sposób organizacji czy funkcjonowania spółki, ale niemniej jednak

należy przyjmować, że zachowania podmiotu uczestniczącego w obrocie gospodarczym w celu zarobkowym są racjonalne ekonomicznie. W niniejszym postępowaniu pracodawca nie wykazał, że zmiana sposobu dotychczasowej współpracy ubezpieczonej i spółki i zatrudnienie ubezpieczonej na podstawie umowy o pracę było uzasadnione, skoro w wykonywaniu przez ubezpieczoną dotychczasowych zadań nic się nie zmieniło. Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę ubezpieczonej stanowiło dla spółki dodatkowy koszt. Pracodawca nie wykazał, aby poza obowiązkami wynikającymi z udzielonego ubezpieczonej przed zatrudnieniem pełnomocnictwa powierzył jej inne obowiązki.

Twierdzenia płatnika, że zatrudnienie ubezpieczonej było uzasadnione długotrwałą nieobecnością A. S. są nielogiczne, bowiem ubezpieczona została zatrudniona po roku nieobecności A. S..

Zawierając umowę o pracę pracodawca nie dopełnił obowiązków wynikających z treści art.229§1 punkt 1 k.p. i art.237³§2 i §2¹ k.p. Ubezpieczona miałaby zostać dopuszczona do pracy bez wstępnych badań lekarskich i szkolenia bhp. Okoliczność ta rzutuje na ocenę zawartej umowy, a zeznania A. W., że „w okresie wakacyjnym były problemy z przeprowadzeniem osoby, która by szkolenie zrobiła” są infantylne.

Podkreślić także należy, że jakkolwiek w trakcie umowy o pracę ubezpieczona zawierała umowy sprzedaży nieruchomości (w dniu 9 lipca 2015 r. oraz w dniu 25 września 2015 r.), to jednak w treści aktów notarialnych występuje ona jako pełnomocnik (na podstawie pełnomocnictw udzielonych jej przed zatrudnieniem w dniu 24 czerwca 2015 r.), a nie pracownik spółki. Oczywistym jest, że aby ubezpieczona w imieniu spółki mogła dokonać umowy sprzedaży nieruchomości, musiała dysponować pełnomocnictwem udzielonym jej w formie aktu notarialnego (art.158 k.c. w zw. z art.99§1 k.c.). Skoro zatem, już po zawarciu umowy o pracę, płatnik nie udzielał jej nowych pełnomocnictw w takiej formie, ani nie wygasił już obowiązujących, to zawierane umowy stanowiły kontynuowanie dotychczasowej relacji, a nie wykonywanie nowych obowiązków na podstawie umowy o pracę.

Podleganie pracowniczym ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Stosunek pracy jest bowiem stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. W sytuacji, gdy strony nie pozostają faktycznie związane stosunkiem pracy, nie można mówić o fakcie podlegania pracowniczym ubezpieczeniom społecznym. Natomiast sam fakt wykonywania za wynagrodzeniem określonego rodzaju czynności przez jedną ze stron na rzecz drugiej w zależności od cech danego stosunku prawnego, co do zasady może zostać zakwalifikowany, jako umowa o dzieło, umowa zlecenia lub też umowa o świadczenie usług, o której mowa w art.750 k.c. wobec której stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ocena z jakim faktycznie stosunkiem prawnym mamy do czynienia na gruncie przedmiotowej sprawy pozostaje jednak poza zakresem rozważań Sądu Okręgowego, albowiem przedmiotem zaskarżonej decyzji była wyłącznie umowa o pracę.

Wprawdzie płatnik składek założył akta osobowe to jednak w ocenie Sądu dokumenty te nie świadczą o wykonywaniu pracy. Stworzenie tej dokumentacji miało jedynie uprawdopodobnić świadczenie pracy. Do ustalenia, że doszło do powstania między stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy, wynikające z umowy o pracę i to czyniły.

Na marginesie należy wskazać, iż ubezpieczona od początku 2015 r. leczyła się z powodu chorób kręgosłupa, w jej interesie leżało uzyskanie tytułu do ubezpieczenia i tym samym w przypadku ziszczenia się ryzyka choroby, świadczeń z tego tytułu. O ile takie działania samo w sobie nie jest niezgodne z prawem, to umowa, która daje tytuł do ubezpieczenia musi być rzeczywiście wykonywana.

Reasumując, z zebranego w sprawie materiału dowodowego, oceny zawartej umowy o pracę, sposobu jej wykonywania, wynika, że ubezpieczona i płatnik składek zawarli umowę o pracę, której nie mieli zamiaru realizować. Umowa ta została zawarta jedynie w celu uzyskania przez S. W. ochrony ubezpieczeniowej, której ubezpieczona nie miała i był to jedyny cel zawarcia umowy o pracę. Ubezpieczona nie świadczyła pracy w reżimie umowy o pracę, bowiem w wykonywaniu pracy występują elementy obce dla stosunku pracy – jak brak nadzoru, brak

podporządkowania co do czasu i miejsca świadczenia pracy. Swoboda ubezpieczonej w wykonywaniu i organizacji pracy (także w zakresie czasu pracy) nie pozwala na uznanie, że wykonywała pracę w ramach pracowniczego podporządkowania.

Zgodnie z art.83§1 k.c. w zw. z art.300 k.p. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie przez strony na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana.

W wyroku z dnia 2 lipca 2008 roku (II UK 334/07, Lex nr 531865) Sąd Najwyższy wskazał, iż w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa. Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji, gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż umowa o pracę nie była wykonywana w reżimie prawa pracy. Nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

Przedstawione wyżej rozważania jednoznacznie wskazują, iż zawarta umowa o pracę i sposób jej realizacji nie odpowiada treści art.22 k.p. Umowa ta jest zatem nieważna z uwagi na jej pozorność (art.83§1 k.c.).

Wobec powyższego Sąd uznał, że zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca niepodleganie przez S. W. od 6 lipca 2015 r. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w firmie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiada prawu i na podstawie art.477¹§1 k.p.c. w punkcie 1 sentencji wyroku oddalił odwołania.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. zasądzając od ubezpieczonej S. K. – (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę po 360 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz.1804) w związku z §2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1667) tj. w brzmieniu obowiązującym do 26 października 2016 r.

(S.B.)

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonej.

12.04.2017 r.